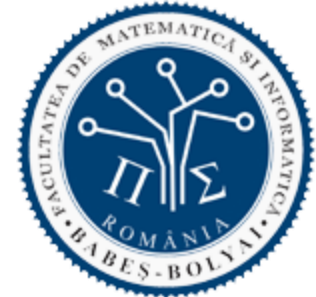

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Facultatea de Matematică și Informatică

INTELIGENȚĂ , ARTIFICIALĂ

Rezolvarea problemelor de căutare

Strategii de căutare informată
algoritmi evolutivi

Laura Dioșan

Sumar

A. Scurtă introducere în Inteligența Artificială (IA)

B. Rezolvarea problemelor prin căutare

- Definirea problemelor de căutare
- Strategii de căutare
 - Strategii de căutare neinformate
 - Strategii de căutare informate
 - Strategii de căutare locale (Hill Climbing, Simulated Annealing, Tabu Search, Algoritmi evolutivi, PSO, ACO)
 - Strategii de căutare adversială

C. Sisteme inteligente

- Sisteme care învață singure
 - Arbori de decizie
 - Rețele neuronale artificiale
 - Mașini cu suport vectorial
 - Algoritmi evolutivi
- Sisteme bazate pe reguli
- Sisteme hibride

Materialle de citit și legături utile

- ❑ capitolul 14 din *C. Groșan, A. Abraham, Intelligent Systems: A Modern Approach, Springer, 2011*
- ❑ *M. Mitchell, An Introduction to Genetic Algorithms, MIT Press, 1998*
- ❑ capitolul 7.6 din *A. A. Hopgood, Intelligent Systems for Engineers and Scientists, CRC Press, 2001*
- ❑ Capitolul 9 din *T. M. Mitchell, Machine Learning, McGraw-Hill Science, 1997*

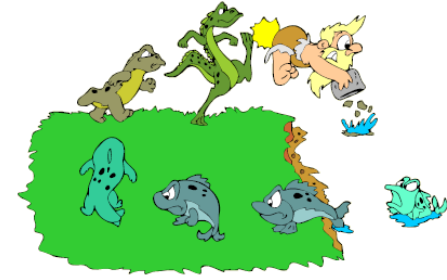
Căutare locală

□ Tipologie

- Căutare locală simplă - se reține o singură stare vecină
 - Hill climbing → alege cel mai bun vecin
 - Simulated annealing → alege probabilistic cel mai bun vecin
 - Căutare tabu → reține lista soluțiilor recent vizitate
- Căutare locală în fascicol (beam local search) – se rețin mai multe stări (o populație de stări)
 - Algoritmi evolutivi
 - Optimizare bazată pe comportamentul de grup (Particle swarm optimisation)
 - Optimizare bazată pe furnici (Ant colony optimisation)

Algoritmi evolutivi

- Tipuri de algoritmi evolutivi
 - Algoritmi genetici
 - Strategii evolutive
 - Programare evolutivă
 - Programare genetică

Algoritmi genetici

- Aspecte teoretice
- Algoritm
 - Schema generală a unui AGS
 - Reprezentare și operatori
- Exemplu
- Proprietăți
- Aplicații

Algoritmi genetici – aspecte teoretice

- Propuși
 - J. Holland → AG simpli (AGS)
- Căutare
 - **Concurențială**, ghidată de calitatea **absolută** a indivizilor
- Operatori de căutare
 - Selecția
 - Încrucișarea **ȘI** mutația
- Elemente speciale
 - Accent deosebit pe încrucișare

Algoritmi genetici – schema generală

Algoritm generațional

```
Inițializare P(0)
Evaluare(P(0))
g = 0;
while (not condiție_stop) do
    repeat
        Selectarea a 2 părinți  $p_1$  și  $p_2$  din  $P(g)$ 
        Încrușare( $p_1, p_2$ )  $\rightarrow o_1$  și  $o_2$ 
        Mutație( $o_1$ )  $\rightarrow o_1^*$ 
        Mutație( $o_2$ )  $\rightarrow o_2^*$ 
        Evaluare( $o_1^*$ )
        Evaluare( $o_2^*$ )

        Adăugare  $o_1^*$  și  $o_2^*$  în  $P(g+1)$ 
    until  $P(g+1)$  este plină
    g++
endWhile
```

Algoritm steady-state

```
Inițializare P
Evaluare(P)

while (not condiție_stop) do
    For  $i = 1$  to  $|P|$ 
        Selectarea a 2 părinți  $p_1$  și  $p_2$  din  $P(g)$ 
        Încrușare( $p_1, p_2$ )  $\rightarrow o_1$  și  $o_2$ 
        Mutație( $o_1$ )  $\rightarrow o_1^*$ 
        Mutație( $o_2$ )  $\rightarrow o_2^*$ 
        Evaluare( $o_1^*$ )
        Evaluare( $o_2^*$ )
        B = Best( $o_1^*, o_2^*$ )
        W = Worst( $o_1^*, o_2^*$ )
        Dacă B e mai bun ca W,  $W \leftarrow B$ 
    EndFor
endWhile
```


Algoritmi genetici – schema generală

Algoritm generațional

1. Generarea aleatoare a unei populații (generația 0) cu n cromozomi
2. Evaluarea tuturor cromozomilor
3. Crearea unei noi populații (generații) prin repetarea următorilor 4 pași
 - Selecția, bazată pe fitness, a 2 părinți
 - Încrucișarea părinților pentru obținerea unui descendent cu o anumită probabilitate; dacă încrucișarea nu are loc, descendentul va fi:
 - Unul dintre părinți
 - Cel mai bun dintre părinți
 - Mutația cu o anumită probabilitate a fiecărui element al descendentului
 - Acceptarea descendentului și plasarea lui în noua populație (generație)
4. Înlocuirea vechii populații cu noua populație (schimbul de generații)
5. Testarea condițiilor de terminare a căutării; dacă ele sunt satisfăcute, se returnează cea mai bună soluție din populația (generația) curentă
6. Ciclarea algoritmului – întoarcerea la pasul 2

Algoritmi genetici – schema generală

Algoritm steady-state

1. Generarea aleatoare a unei populații cu n cromozomi
2. Evaluarea tuturor cromozomilor
3. Crearea unei noi populații prin repetarea următorilor 4 pași
 - Selecția, bazată pe fitness, a 2 părinți
 - Încrucișarea părinților pentru obținerea unui descendent cu o anumită probabilitate; dacă încrucișarea nu are loc, descendentul va fi:
 - Unul dintre părinți
 - Cel mai bun dintre părinți
 - Mutația cu o anumită probabilitate a fiecărui element al descendentului
 - Alegerea celui mai bun descendent B
 - Dacă B este mai bun decât cel mai slab individ al populației W, atunci B îl înlocuiește pe W
4. Testarea condițiilor de terminare a căutării; dacă ele sunt satisfăcute, se returnează cea mai bună soluție din populația (generația) curentă
5. Ciclarea algoritmului – întoarcerea la pasul 2

Algoritmi genetici – reprezentare și operatori

- Reprezentare
 - Stringuri binare (inițial), de numere întregi, de numere reale, de alte elemente

- Populația
 - μ părinți, μ descendenți

- Selecția pentru recombinare
 - Propoțională cu fitness-ul

- Recombinarea
 - Cu n puncte de tăietură sau uniformă cu o probabilitate p_c fixată ce acționează la nivel de cromozom

- Mutația
 - *Bitwise bit-flipping* cu o probabilitate p_m fixată pentru fiecare genă (bit)

- Selecția pentru supraviețuire
 - Toți descendenții înlocuiesc părinții

Algoritmi genetici – exemplu

- Să se determine valoarea maximă a funcției

$$f: \{0,1,\dots,31\} \rightarrow \mathbb{Z}, f(x) = x^2$$

- Configurarea AG

- Stringuri binare de lungime 5, ex. $c=(10101) \rightarrow x=21$
- O populație cu $\mu = 4$ cromozomi
- Selecție proporțională prin ruletă
- Încrucișare cu 1 punct de tăietură
- Mutație tare

- Evaluare \rightarrow optimizare prin maximizare

Algoritmi genetici – exemplu

Inițializare

No cromozom	Cromozom
1	01101
2	11000
3	01000
4	10011
sumă	

Algoritmi genetici – exemplu

Evaluare

No cromozom	Cromozom	Valoarea x	Fitness $f(x^2)$
1	01101	13	169
2	11000	24	576
3	01000	8	64
4	10011	19	361
sumă			1170

Algoritmi genetici – exemplu

Selectie

No cromozom	Cromozom	Valoarea x	Fitness $f(x^2)$	$P_{selSP}(i)$	$\Sigma P_{selSP}(i)$
1	01101	13	169	$\frac{169}{1170} = 0.14$	0.14
2	11000	24	576	$\frac{576}{1170} = 0.49$	0.63
3	01000	8	64	$\frac{64}{1170} = 0.06$	0.69
4	10011	19	361	$\frac{361}{1170} = 0.31$	1.00
sumă			1170		

Algoritmi genetici – exemplu

Selectie

No cromozom	Cromozom	Valoarea x	Fitness	$P_{selSP}(i)$	$\Sigma P_{selSP}(i)$	$r_1=0.5$	$r_2=0.8$
1	01101	13	169	$\frac{169}{1170}=0.14$	0.14		
2	11000	24	576	$\frac{576}{1170}=0.49$	0.63	X	
3	01000	8	64	$\frac{64}{1170}=0.06$	0.69		
4	10011	19	361	$\frac{361}{1170}=0.31$	1.00		x
sumă			1170				

$p_1=c_2 = (11000)$ și $p_2 = c_4 = (10011)$

Algoritmi genetici – exemplu

Încrucișare

No cromozom	Cromozomi părinți	Cromozomi fii	Valoarea x (pt. fii)	Fitness (pt. fii)
2	11000	11011	27	729
4	10011	10000	16	256

Mutație

No cromozom	Cromozomi fii	Cromozomi fii*	Valoarea x (pt. fii*)	Fitness (pt. fii*)
o1	11011	10011	19	361
o2	10000	10010	18	324

Algoritmi genetici – exemplu

Adăugarea în următoarea generație

No cromozom	Cromozom
1	10011
2	10010
3	
4	

Algoritmi genetici – exemplu

Selectie

No cromozom	Cromozom	Valoarea x	Fitness $f(x^2)$	$P_{selSP}(i)$	$\Sigma P_{selSP}(i)$	$r_1=0.1$	$r_2=0.7$
1	01101	13	169	$\frac{169}{1170}=0.14$	0.14	x	
2	11000	24	576	$\frac{576}{1170}=0.49$	0.63		
3	01000	8	64	$\frac{64}{1170}=0.06$	0.69		
4	10011	19	361	$\frac{361}{1170}=0.31$	1.00		x
sumă			1170				

Algoritmi genetici – exemplu

Selectie

No cromozom	Cromozom	Valoarea x	Fitness $f(x^2)$	$P_{selSP}(i)$	$\Sigma P_{selSP}(i)$	$r_1=0.5$	$r_2=0.8$
1	01101	13	169	$\frac{169}{1170}=0.14$	0.14	x	
2	11000	24	576	$\frac{576}{1170}=0.49$	0.63		
3	01000	8	64	$\frac{64}{1170}=0.06$	0.69		
4	10011	19	361	$\frac{361}{1170}=0.31$	1.00		x
sumă			1170				

$p_1=c_1 = (01101)$ și $p_2 = c_4 = (10011)$

Algoritmi genetici – exemplu

Încrucișare

No cromozom	Cromozomi părinți	Cromozomi fii	Valoarea x (pt. fii)	Fitness (pt. fii)
1	01 101	01011	11	121
4	100 11	10101	21	441

Mutație

No cromozom	Cromozomi fii	Cromozomi fii*	Valoarea x (pt. fii*)	Fitness (pt. fii*)
o1	01011	00011	3	9
o2	10101	10111	23	529

Algoritmi genetici – exemplu

Adăugarea în următoarea generație

No cromozom	Cromozom
1	10011
2	10010
3	00011
4	10111

Algoritmi genetici – proprietăți

- Cromozomi liniari de aceeași dimensiune
- Evidențiază avantajele combinării informațiilor de la părinți buni prin încrucișare
- Numeroase variante
- Numeroși operatori (selecție, încrucișare, mutație)
- Nu sunt foarte rapizi
- Euristici bune pentru probleme de combinatorică

Algoritmi genetici – aplicații

- ❑ Probleme de combinatorică
- ❑ Optimizări în proiectarea compoziției materialelor și a formei aerodinamice a vehiculelor (auto, aeriene, navale, trenuri)
- ❑ Optimizări în proiectarea structurală și funcțională a clădirilor (locuințe, fabrici, etc)
- ❑ Optimizări în robotică
- ❑ Optimizări în proiectarea circuitelor digitale

Strategii evolutive

- Aspecte teoretice
- Algoritm
 - Schema generală
 - Reprezentare și operatori
- Exemplu
- Proprietăți
- Aplicații

Strategii evolutive – aspecte teoretice

- Propuse
 - în anii '60-'70 în Germania de către Bienert, Rechenberg și Schwefel

- Căutare
 - **Concurențială**, ghidată de calitatea **absolută** a indivizilor

- Operatori de căutare
 - Selecția
 - Încrucișarea **ȘI** mutația

- Elemente speciale
 - Auto-adaptarea parametrilor (în special a parametrilor mutației)

Strategii evolutive – schema generală

Inițializare $P(0)$

Evaluare($P(0)$)

$g = 0$;

while (*not* condiție_stop) *do*

repeat

 Selectarea a 2 părinți p_1 și p_2 din $P(g)$

 Încrucișare(p_1, p_2) $\rightarrow o_1$

 Mutație($o_1, param$) $\rightarrow o_1^*, param'$

 Evaluare(o_1^*)

 Adăugare o_1^* în $P(g+1)$

until $P(g+1)$ este plină

$g++$

endWhile

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

- Reprezentare
 - Reală
 - Codează și rata de mutație
- Populația
 - μ părinți, λ descendenți
- Selecția pentru recombinare
 - Uniformă aleatoare
- Recombinarea
 - Discretă sau intermediară
- Mutația
 - Perturbare Gaussiană
 - Auto-adaptare a pasului de mutație
- Selecția pentru supraviețuire
 - (μ, λ) sau $(\mu + \lambda)$

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

□ Pp. că dorim minimizarea funcției $f: R^n \rightarrow R$

□ Reprezentare

■ 3 părți:

□ Variabile obiect: x_1, x_2, \dots, x_n cu $x_i \in R \rightarrow$ reprezentare reală

□ Parametri posibili ai SE:

■ Pași de mutație: $\sigma_1, \dots, \sigma_{n(\sigma)}$

■ Unghiuri de rotație $\omega_1, \dots, \omega_{n(\alpha)}$

■ Completă

□ $n(\sigma)=n, n(\alpha) = n(n-1)/2$ – nr de perechi $(i,j), i, j = 1, 2, \dots, n$

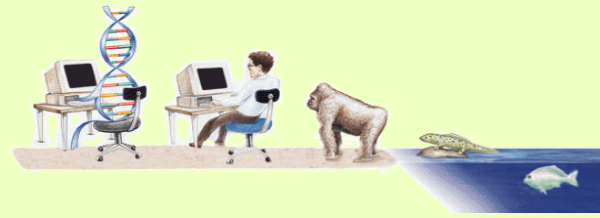

Vector of real-valued fields

Real-valued evolutionary parameters

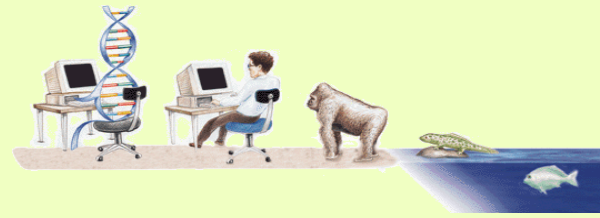

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

- Selecția părinților (pentru reproducere)
 - Uniformă aleatoare
 - Fiecare individ are aceeași probabilitate de a fi selectat

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

□ Reproducerea

- Combină doi sau mai mulți părinți
- Crează un singur descendent

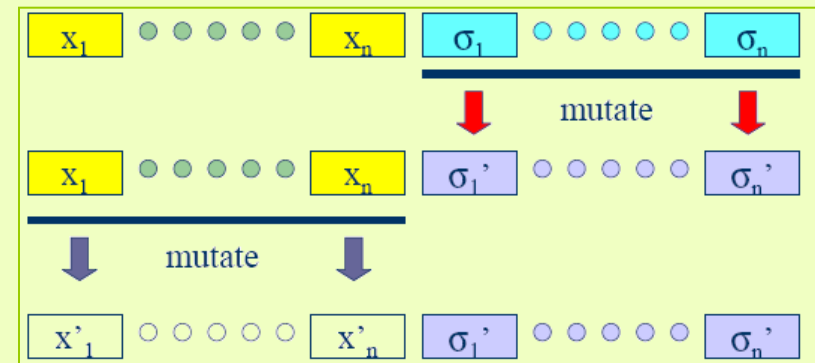
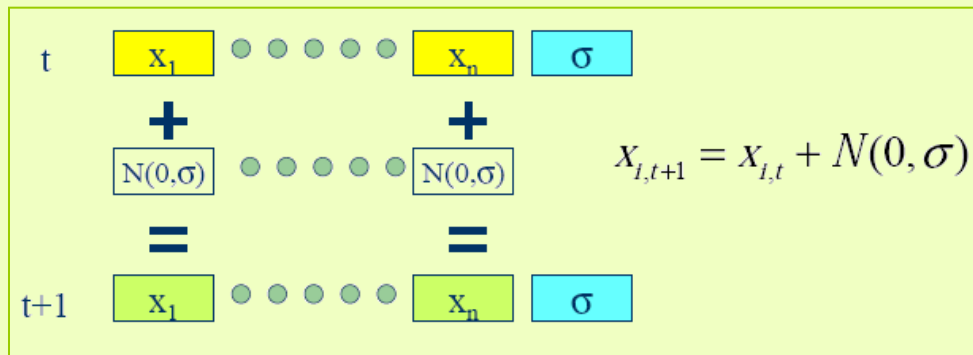
	2 părinți	Câte 2 părinți pentru fiecare element x_i al unui cromozom
$z_i = (x_i + y_i) / 2$	Intermediară locală	Intermediară globală
z_i este fie x_i , fie y_i (alegerea fiind aleatoare)	Discretă locală	Discretă globală

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

□ Mutația

- Parametrii σ se coevoluează cu soluția x
- Mutație Gaussiană
 - σ este evoluat în σ'
 - $x_i' = x_i + N(0, \sigma')$
- Nu este necesar ca parametrii σ să evolueze (să se modifice) cu aceeași frecvență ca soluția (x)
- Noua pereche (x', σ') se evaluează de 2 ori:
 - x' este bună dacă evaluarea $f(x')$ este bună
 - σ' este bun dacă x' este bună

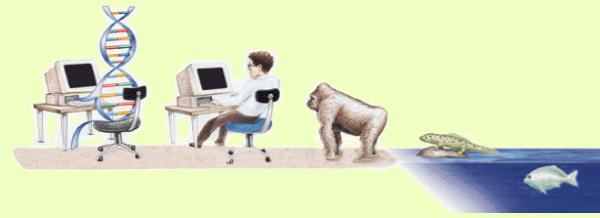

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

- Cum este evoluat pasul de mutație din σ în σ' ? → diferite metode
 - Regula succesului 1/5
 - Se determină procentajul p_s al mutațiilor “folositoare” (care au îmbunătățit potențiala soluție) din ultimele k iterații
 - Se modifică σ după fiecare k iterații astfel:
 - $\sigma = \sigma / c$, dacă $p_s > 1/5$
 - $\sigma = \sigma * c$, dacă $p_s < 1/5$
 - $\sigma = \sigma$, dacă $p_s = 1/5$,
 - unde $0.8 \leq c \leq 1$
 - Regula auto-adaptării
 - Mutație necorelată cu un singur parametru σ
 - Mutație necorelată cu n parametri σ
 - Mutație corelată

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

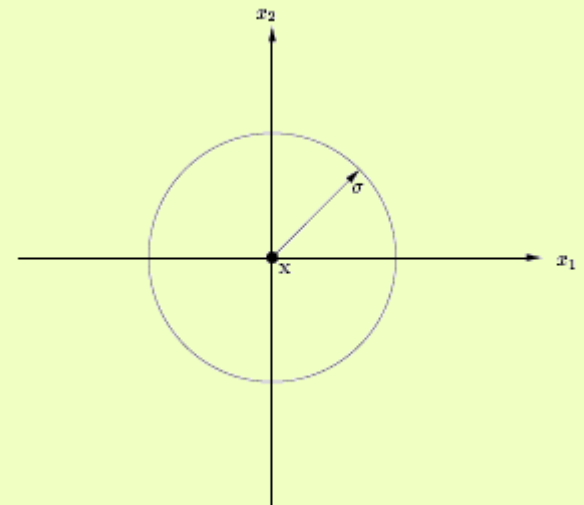

□ Mutație necorelată cu un singur parametru σ

- Cromozomi de forma: $(x_1, x_2, \dots, x_n, \sigma)$

- Mutație

- $\sigma' = \sigma * \exp(\tau * N(0,1))$
- $x_i' = x_i + \sigma' * N(0,1)$
- Unde τ - rata de învățare
 - de obicei $\tau = 1/(n^{1/2})$
- Dacă $\sigma' < \varepsilon_0 \rightarrow \sigma' = \varepsilon_0$

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

□ Mutație necorelată cu n parametri σ

- Cromozomi de forma: $(x_1, x_2, \dots, x_n, \sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$

- Mutație

- $\sigma'_i = \sigma_i * \exp(\tau' * N(0,1) + \tau * N_i(0,1))$

- $x'_i = x_i + \sigma'_i * N_i(0,1)$

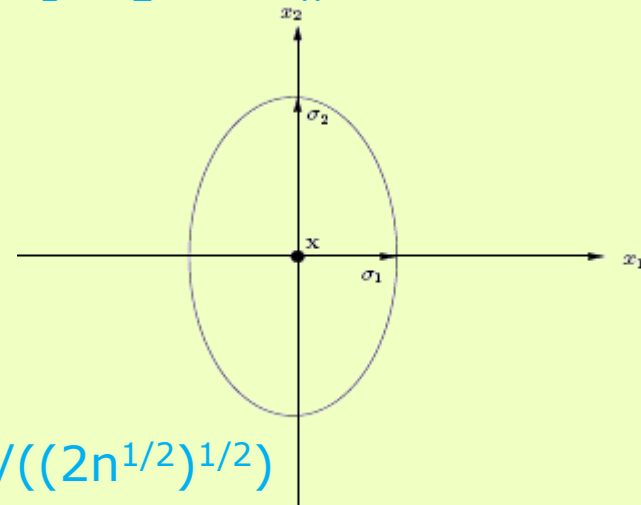
- unde:

- τ' - rata globală de învățare

- τ - rata individuală de învățare

- de obicei $\tau' = 1/((2n)^{1/2})$ și $\tau = 1/((2n^{1/2})^{1/2})$

- dacă $\sigma' < \varepsilon_0 \rightarrow \sigma' = \varepsilon_0$

Strategii evolutive – reprezentare și operatori

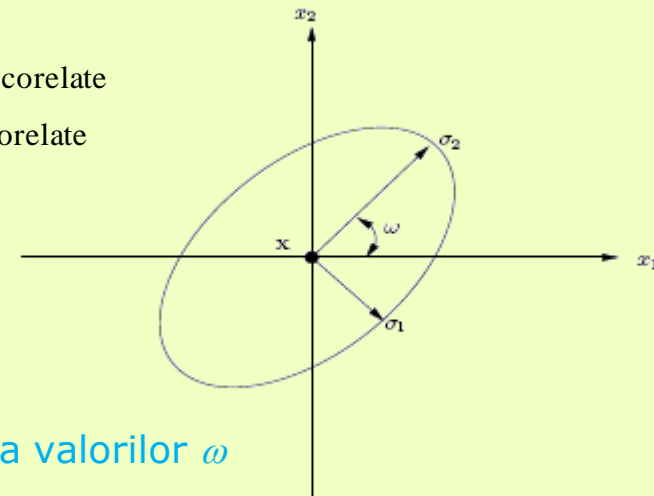
□ Mutație corelată cu $n+k$ parametri

- Cromozomi de forma: $(x_1, x_2, \dots, x_n, \sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n, \omega_1, \omega_2, \dots, \omega_k)$,
 - unde $k=n(n-1)/2$
 - Matricea de covariație \mathbf{C} este definită prin:

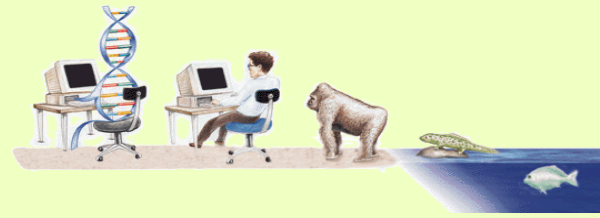
$$c_{ij} = \begin{cases} \sigma_i^2, & \text{dacă } i = j \\ 0, & \text{dacă } i \text{ și } j \text{ nu sunt corelate} \\ \frac{1}{2}(\sigma_i^2 - \sigma_j^2) * \tan(2\omega_{ij}), & \text{dacă } i \text{ și } j \text{ sunt corelate} \end{cases}$$

■ Mutație

- $\sigma'_i = \sigma_i * \exp(\tau' * N(0,1) + \tau * N_i(0,1))$
- $\omega'_{ij} = \omega_{ij} + \beta * N(0,1)$
- $\mathbf{x}' = \mathbf{x} + \mathbf{N}(0, \mathbf{C}')$
- unde:
 - $\mathbf{x} = (x_1, x_2, \dots, x_n)$
 - \mathbf{C}' – matricea de covariație \mathbf{C} după mutarea valorilor ω
 - τ' - rata globală de învățare
 - τ - rata inteligentă de învățare
 - de obicei $\tau' = 1/((2n)^{1/2})$ și $\tau = 1/((2n^{1/2})^{1/2})$ și $\beta \approx 5^\circ$
- dacă $\sigma' < \varepsilon_0 \rightarrow \sigma' = \varepsilon_0$
- dacă $|\omega'_{ij}| > \pi \rightarrow \omega'_{ij} = \omega'_{ij} - 2\pi \text{ sign}(\omega'_{ij})$

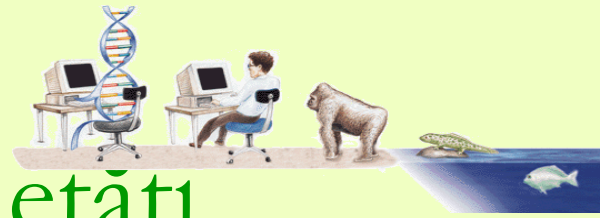
Strategii evolutive – reprezentare și operatori

□ Selecția de supraviețuire

- Aplicată după crearea a λ descendeți din μ părinți prin recombinare și mutație
- Alegerea celor mai buni μ indivizi din
 - Mulțimea copiilor – SE (μ, λ)
 - Selecție “uitucă”
 - Are performanțe mai bune
 - Mulțimea părinților și copiilor – SE($\mu + \lambda$)
 - Selecție elitistă
- De obicei, $\lambda = 7 * \mu$ (→ presiune de selecție mare)

Strategii evolutive – proprietăți

□ Caracteristici

- cromozomi liniari de aceeași dimensiune
- oferă viteză de lucru
- lucrează cu vectori de numere reale
- se bazează pe o teorie matematică fundamentată
- evoluează și parametrii algoritmului în sine (auto-adaptează parametrii mutației)

□ SE inițiale

- $SE(\mu+\lambda)$, cu $\mu=1$, $\lambda=1$
- Căutare locală de tip Hill Climbing
- Dar, cromozomul codează și:
 - rata de mutație
 - strategie de modificare pentru deviația standard a distribuției mutației

Strategii evolutive - aplicații

- ❑ Probleme de optimizare numerică
- ❑ Optimizarea formei lentilelor necesare refracției luminii
- ❑ Distribuția lichidului într-o rețea sangvină
- ❑ Curba Brachystochrone
- ❑ Rezolvarea cubului Rubik

Programare evolutivă

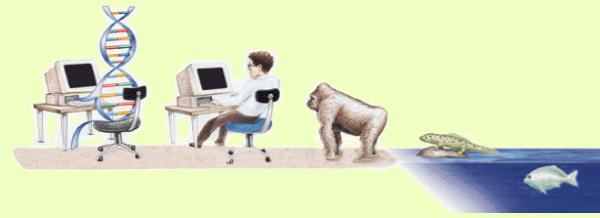
- Aspecte teoretice
- Algoritm
 - Schema generală
 - Reprezentare și operatori
- Proprietăți
- Aplicații

Programare evolutivă – aspecte teoretice

- Propusă
 - în SUA în anii 1960 de către D. Fogel
- Căutare
 - **Concurențială**, ghidată de calitatea **relativă** a indivizilor → selecția de supraviețuire
- Operatori de căutare
 - Selecția
 - **DOAR** mutația
- Elemente speciale
 - AE fără recombinare
 - Auto-adaptarea parametrilor (similar SE)

Programare evolutivă – schema generală

Inițializare $P(0)$

Evaluare($P(0)$)

$g = 0;$

while (*not* condiție_stop) *do*

 Pentru fiecare cromozom c_i din $P(g)$

 Mutație($c_i, param$) $\rightarrow o_i, param'$

 Evaluare(o_i)

 Alegerea probabilistică a μ cromozomi dintre $c_1, \dots, c_\mu, o_1, \dots, o_\mu$ și
 adăugarea lor în $P(g+1)$

$g++$

endWhile

Programare evolutivă – reprezentare și operatori

- Reprezentare
 - Reală
 - Codează și parametrii mutației (pasul de mutație)
- Populația
 - μ părinți, $\lambda = \mu$ descendenți
- Selecția pentru mutație
 - Deterministă
- Mutația
 - Perturbare Gaussiană
 - Auto-adaptare a parametrilor
- Selecția pentru supraviețuire
 - $(\mu+\mu)$ probabilistică

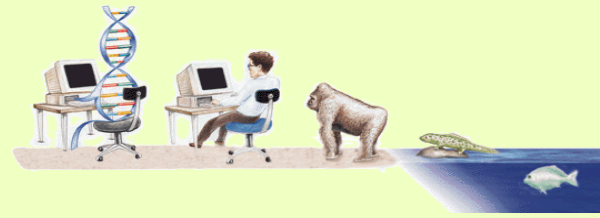
Programare evolutivă – reprezentare și operatori

- Pp că dorim optimizarea funcției $f: R^n \rightarrow R$

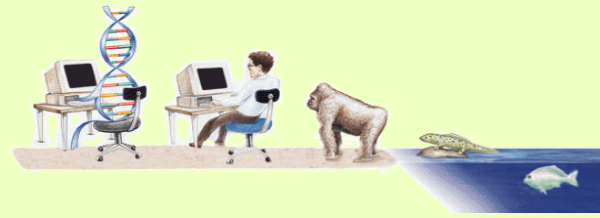
- Reprezentarea cromozomilor
 - 2 părți:
 - Variabile obiect: x_1, x_2, \dots, x_n
 - Pași de mutație: $\sigma_1, \dots, \sigma_n$
 - Completă
 - $(x_1, \dots, x_n, \sigma_1, \dots, \sigma_n)$

Programare evolutivă – reprezentare și operatori

- Selecția părinților (pentru mutație)
 - Fiecare părinte produce prin mutație un descendent → selecție
 - deterministă
 - ne-bazată pe calitatea (fitnessul) indivizilor

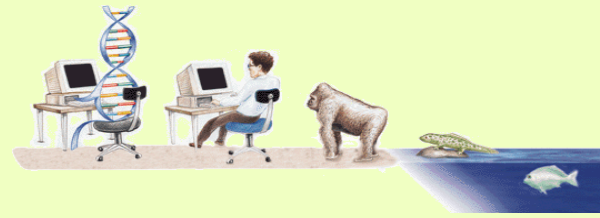
Programare evolutivă – reprezentare și operatori

□ Mutația

- Singurul operator care introduce variație în PE
- Cromozomul $(x_1, \dots, x_n, \sigma_1, \dots, \sigma_n)$
- Modificări de tip Gaussian
 - $\sigma_i' = \sigma_i * (1 + \alpha * N_i(0, 1))$
 - $x_i' = x_i + \sigma_i' * N_i(0, 1)$
 - $\alpha \approx 0.2$ – rata de învățare
- Limitări
 - dacă $\sigma' < \varepsilon_0 \rightarrow \sigma' = \varepsilon_0$

Programare evolutivă – reprezentare și operatori

□ Selecția de supraviețuire

- Populația (la momentul t) are μ părinți care produc μ descendenți

- Campionat “fiecare cu fiecare” (*round-robin*)

- Fiecare soluție s_i , $i = 1, 2, \dots, \mu^2$ din cei μ părinți și μ descendenți este comparată cu alte q soluții (diferite de s) alese aleator (din aceeași mulțime a părinților și urmașilor)
- Pentru fiecare soluție s_i se stabilește de câte ori a câștigat un meci jucat

$$p_i = \sum_{l=1}^q p_{il},$$

$$p_{il} = \begin{cases} 1, & f(s_i) \text{ e mai bun ca } f(s_l) \\ 0, & \text{altfel} \end{cases}$$

- Se aleg cele mai bune μ soluții (cu cele mai multe jocuri câștigate - p_i)
- Parametrul q reglează presiunea de selecție
 - de obicei $q = 10$
- → procesul de căutare este ghidat de calitatea *relativă* a indivizilor

Programare evolutivă – proprietăți

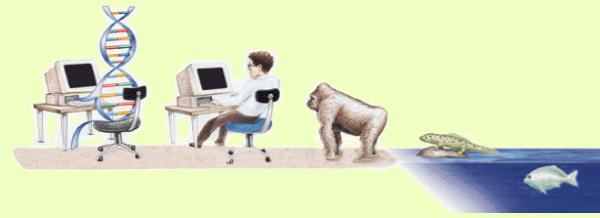
- Cromozomi liniari de aceeași dimensiune
- Algoritmi evolutivi fără recombinare
- Auto-adaptare a parametrilor (similar *SE*)
- Cadru foarte permisiv: orice reprezentare și mutație poate funcționa bine
 - Mutație uniformă
 - Mutație Cauchy
 - Mutație Lévy

Programare evolutivă – aplicații

- Învățare automată cu mașini cu stări finite
- Optimizare numerică
- Distribuția și planificarea traficului în rețele
- Proiectarea farmaceutică
- Epidemiologie
- Detecția cancerului
- Planificare militară
- Procesarea semnalelor

Programare genetică

- Aspecte teoretice

- Algoritm
 - Schema generală
 - Reprezentare și operatori

- Exemplu

- Aplicații

Programare genetică – aspecte teoretice

■ Propusă

- În SUA în anii 1990 de către J. Koza
- Evoluarea de programe → evaluarea unui individ implică execuția programului codat în cromozom

■ Căutare

- **Concurențială**, ghidată de calitatea **absolută** a indivizilor

■ Operatori de căutare

- Selecția
- Recombinarea **SAU** mutația

■ Elemente speciale

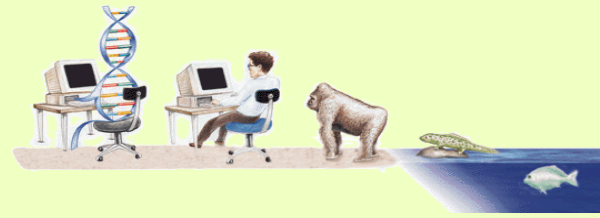
- Cromozomi ne-liniari (arbori sau grafe) și de dimensiuni diferite
- Pot folosi mutația (dar nu e neapărat necesar)

Programare genetică – schema generală

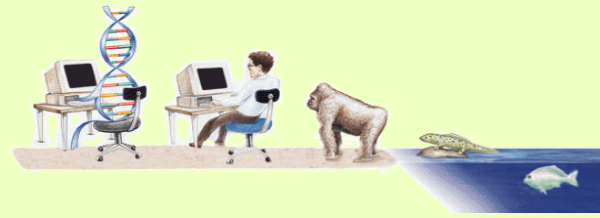
```
Inițializare P(0)
Evaluare(P(0))
g = 0;
while (not condiție_stop) do
    repeat
        Selectarea a 2 părinți  $p_1$  și  $p_2$  din  $P(g)$ 
        Încrucișare( $p_1, p_2$ )  $\rightarrow o_1$  și  $o_2$ 
        Mutație( $o_1$ )  $\rightarrow o_1^*$ 
        Mutație( $o_2$ )  $\rightarrow o_2^*$ 
        Evaluare( $o_1^*$ )
        Evaluare( $o_2^*$ )
        Adăugare  $o_1^*$  și  $o_2^*$  în  $P(g+1)$ 
    until  $P(g+1)$  este plină
    g++
endWhile
```

Programarea genetică – reprezentare și operatori

- Reprezentare
 - Structuri arborescente de dimensiune variabilă
- Populația
 - μ părinți, μ descendenți
- Selecția pentru recombinare
 - Propoțională cu fitness-ul
- Recombinarea
 - Schimbul de sub-arbori
- Mutația
 - Schimbări aleatoare în arbore
- Selecția pentru supraviețuire
 - Schema generațională - toți descendenții înlocuiesc părinții
 - Schema steady-state – cu elitism

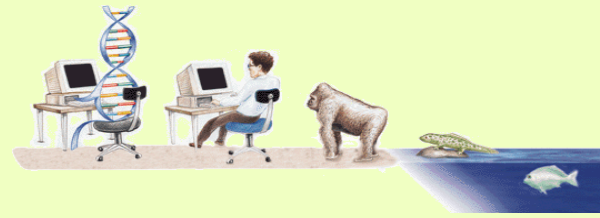
Programarea genetică – reprezentare și operatori

□ Reprezentare

- Potențialele soluții sub forma unor arbori → implicații:
 - Indivizi adaptivi
 - Dimensiunea cromozomilor nu este prefixată
 - Dimensiunea cromozomilor depinde de adâncimea și factorul de ramificare al arborilor
 - Gramatici specifice domeniului problemei de rezolvat
 - Necesitatea definirii exacte a unei gramatici reprezentative pentru problema abordată
 - Gramatica trebuie să permită reprezentarea oricărei soluții posibile/potențiale

Programarea genetică – reprezentare și operatori

□ Reprezentare

■ Gramatica conține:

- Setul de terminale specifică toate variabilele și constantele problemei
- Setul de funcții conține toți operatorii care pot fi aplicați terminalelor:
 - Operatori aritmetici (+, -, *, /, sin, cos, log, ...)
 - Operatori de tip Boolean (and, or, not, ...)
 - Operatori de tip instrucțiune (if-then, for, while, set, ...)
- Regulile care asigură obținerea unor soluții potențiale valide

■ De ex. arbori care codifică

- Formule logice
- Formule aritmetice
- Programe

Programarea genetică – reprezentare și operatori

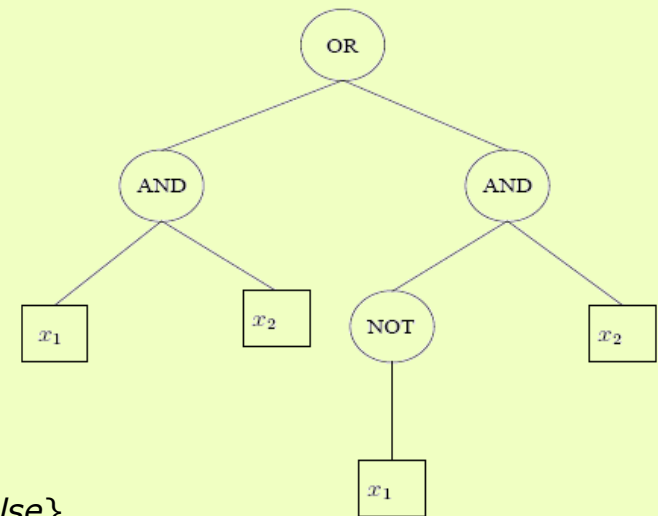

□ Reprezentare

■ exemplu de evoluare a unei expresii logice

- Problemă: să se determine expresia logică identificată prin datele:

	x1	x2	Output
	0	0	0
	0	1	1
	1	0	1
	1	1	0

- Setul de funcții $F = \{AND, OR, NOT\}$
- Setul de terminale $T = \{x_1, x_2\}$, cu $x_1, x_2 \in \{True, False\}$

- Soluție: $(x_1 \text{ AND } \text{NOT } x_2) \text{ OR } (\text{NOT } x_1 \text{ AND } x_2)$

Programarea genetică – reprezentare și operatori

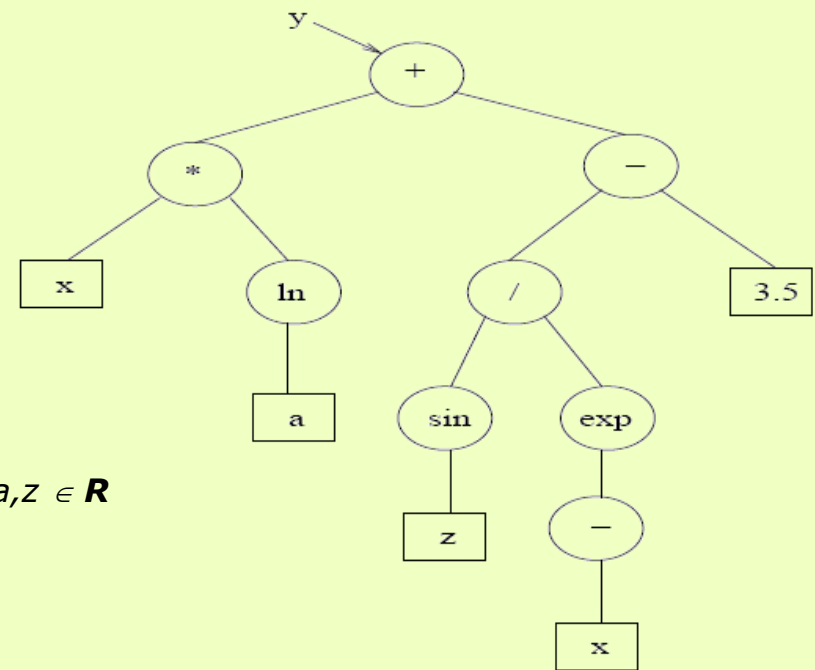

□ Reprezentare

■ exemplu de evoluare a unei expresii aritmetice

- Problemă: să se determine expresia aritmetică identificată prin datele:

X	a	z	Output
1.5	2	0.7	0.52690
0.8	0.25	2	-2.48536
2	1	0.3	-1.21638

- Setul de funcții $F = \{+, -, *, /, \sin, \exp, \ln\}$
- Setul de terminale $T = \{x, a, z, 3.14\}$, cu $x, a, z \in \mathbf{R}$

- Soluție: $y = x * \ln(a) + \sin(z) / \exp(-x) - 3.4$

Programarea genetică – reprezentare și operatori

□ Inițializarea cromozomilor

■ Aleatoare, respectând

- O limită a adâncimii maxime
- Semantica dată de gramatică

■ Problema "bloat" – supraviețuirea arborilor foarte mari

■ Metode

□ Metoda *Full* – arbori compleți

- Nodurile de la adâncimea $d < D_{\max}$ se inițializează aleator cu o funcție din setul de funcții F
- Nodurile de la adâncimea $d = D_{\max}$ se inițializează aleator cu un terminal din setul de terminale T

□ Metoda *Grow* – arbori incompleți

- Nodurile de la adâncimea $d < D_{\max}$ se inițializează aleator cu un element din $F \cup T$
- Nodurile de la adâncimea $d = D_{\max}$ se inițializează aleator cu un terminal din setul de terminale T

□ Metoda *Ramped half and half*

- $\frac{1}{2}$ din populație se creează cu metoda *Full*
- $\frac{1}{2}$ din populație se creează cu metoda *Grow*
- Folosind diferite adâncimi

Programarea genetică – reprezentare și operatori

□ Evaluarea cromozomilor

- Necesitatea datelor de antrenament (cazuri de testare)
- Calculul diferenței între ce trebuie obținut și ceea ce se obține de fapt
 - Expresii de tip Boolean → numărul ieșirilor corect prezise
 - Expresii aritmetice → media pătratelor diferențelor între ieșirile corecte și ieșirile prezise
 - Programe → numărul datelor de test corect procesate
- Criteriul de optim → minimizare
- Evaluarea poate penaliza:
 - Soluțiile invalide
 - Dimensiunea (prea mare a) arborilor

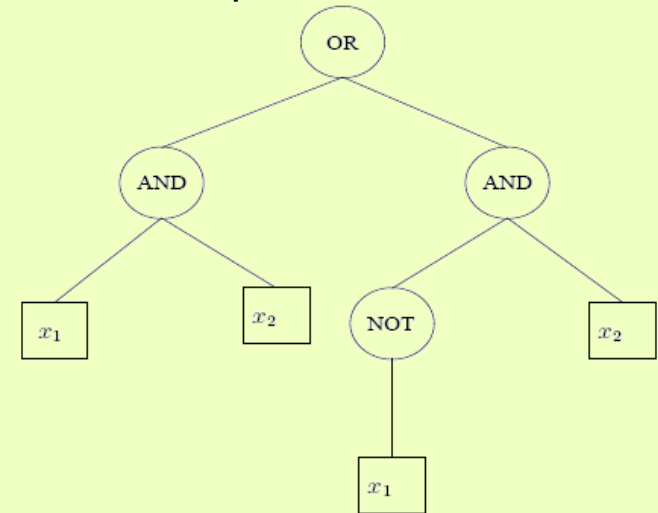
Programarea genetică – reprezentare și operatori

□ Evaluarea cromozomilor – exemplu

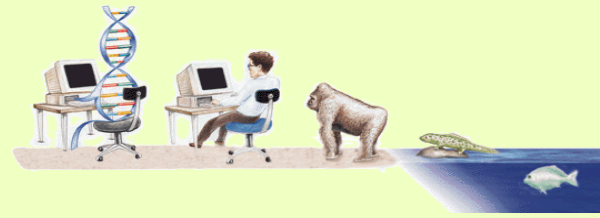
- Problemă: să se determine expresia logică identificată prin date:

- $C = (x_1 \text{ AND } x_2) \text{ OR } (\text{NOT } x_1 \text{ AND } x_2)$

	x1	x2	Output real	Output calculat	Eroare = output real - output calculat
	0	0	0	0	0
	0	1	1	1	0
	1	0	1	0	1
	1	1	0	1	1
suma					2

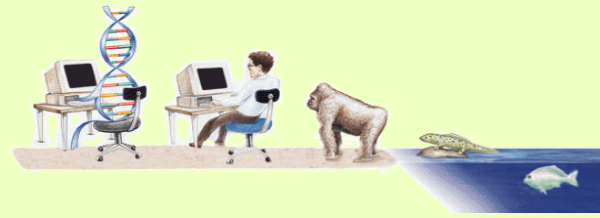
Programare genetică – reprezentare și operatori

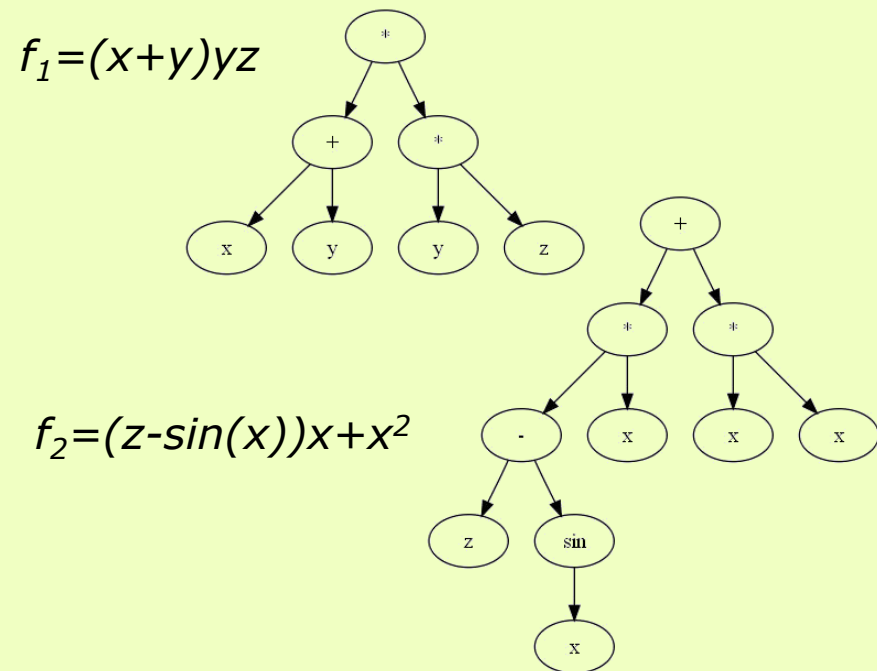
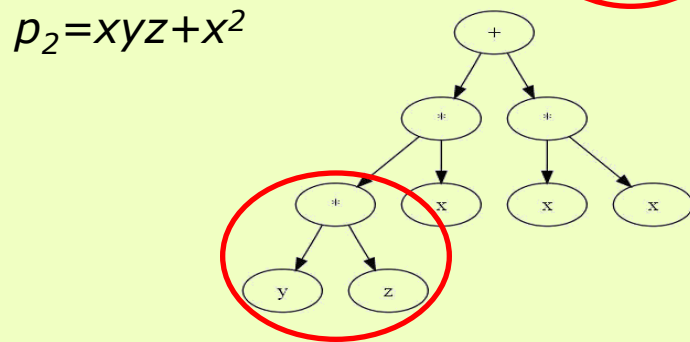
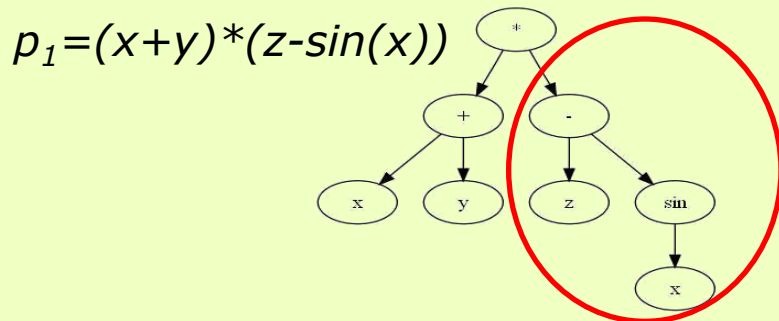
- Selecția pentru reproducere
 - Bazată pe fitness
 - Selecție proporțională (bazată pe fitness)
 - Selecție bazată pe ranguri
 - Selecție prin turnir

 - În populații foarte mari
 - Se acordă ranguri indivizilor (pe bază de fitness) și se stabilesc mai multe grupe
 - Grupa 1: cei mai buni $x\%$ din populație
 - Grupa 2: restul de $(100-x)\%$ din populație
 - Alegerea va fi făcută din:
 - grupa 1 în 80% din cazuri
 - grupa 2 în 20% din cazuri
 - Ex.
 - $\mu = 1000, x = 32\%$
 - $\mu = 2000, x = 16\%$
 - $\mu = 4000, x = 8\%$
 - $\mu = 8000, x = 4\%$

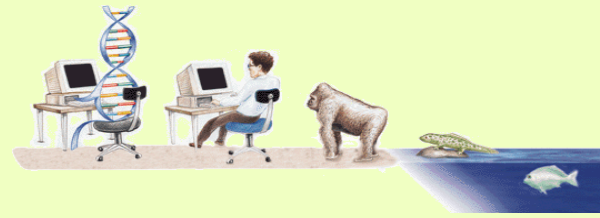
Programare genetică – reprezentare și operatori

- Recombinarea (încrucișarea)
 - Cu punct de tăietură

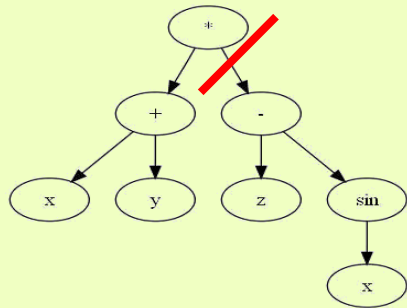
Programare genetică – reprezentare și operatori

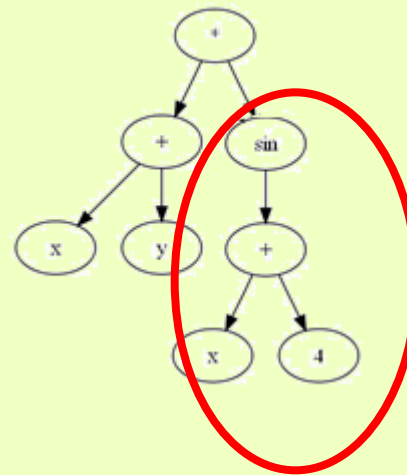
□ Mutație

- Mutație de tip *Koza* → Înlocuirea unui nod (intern sau frunză) cu un nou sub-arbore

$$p = (x+y) * (z - \sin(x))$$

$$f = (x+y) * \sin(x+4)$$

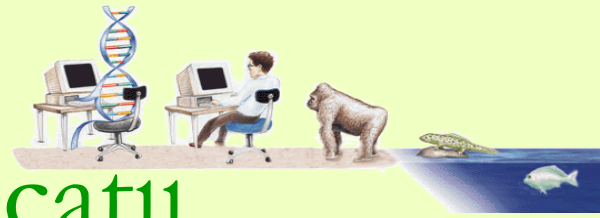
Programarea genetică – proprietăți

- ❑ Folosirea cromozomilor ne-liniari
- ❑ Necesită lucrul cu populații foarte numeroase
 - Algoritmi înceți

- ❑ Comparație AG și PG
 - Forma cromozomilor
 - ❑ AG – cromozomi liniari
 - ❑ PG – cromozomi ne-liniari
 - Dimensiunea cromozomilor
 - ❑ AG – fixă
 - ❑ PG – variabilă (în adâncime sau lățime)
 - Schema de creare a descendenților
 - ❑ AG – încrucișare și mutație
 - ❑ PG – încrucișare sau mutație

Programare genetică – aplicații

□ Învățare automată

- probleme de regresie
 - Predicții de curs valutar
 - Previziunea vremii

- probleme de clasificare (învățare supervizată)
 - Proiectarea circuitelor digitale
 - Recunoașterea imaginilor
 - Diagnosticare medicală

- probleme de clusterizare (învățare nesupervizată)
 - Analiza secvențelor de ADN
 - Cercetări și studii de piață (segmentarea pieței)
 - Analiza rețelelor sociale
 - Analiza rezultatelor căutărilor în Internet

Programare genetică – variante

- ❑ Linear Genetic Programming
- ❑ Gene Expression Programming
- ❑ Cartesian Genetic Programming
- ❑ Grammatical Evolution
- ❑ Multi Expression Programming
- ❑ Traceless Genetic Programming

- ❑ Mai multe detalii despre GP si variantele sale în cursurile dedicate învățării automate

Recapitulare

Generational GA	Steady-state GA
<pre> Initialization(pop) Evaluation(pop) g = 0; While (not stop_condition) do Repeat p1=Selection(pop) p2=Selection(pop) Crossover(p1,p2) =>o1 and o2 Mutation(o1) => o1* Mutation(o2) => o2* Evaluation(o1*) Evaluation(o2*) Add o1* and o2* into popAux Until popAux is full. pop ← popAux EndWhile </pre>	<pre> Initialization(pop) Evaluation(pop) While (not stop_condition) do p1=Selection(pop) p2=Selection(pop) Crossover(p1,p2) =>o1 and o2 Mutation(o1) => o1* Mutation(o2) => o2* Evaluation(o1*) Evaluation(o2*) Best(o1*,o2*) replaces Worst(pop) EndWhile </pre>
SE	PE
<pre> Initialization(pop) Evaluation(pop) g = 0; While (not stop_condition) do Repeat p1=Selection(pop) p2=Selection(pop) Crossover(p1,p2) =>o1 Mutation(o1,param) => o1*, param* Evaluation(o1*) Add o1* into popAux Until popAux contains λ cromozoms pop ← Bestμ(popAux) //SE(μ,λ) pop ← Bestμ(popUpopAux) //SE(μ+λ) EndWhile </pre>	<pre> Initialization(pop) Evaluation(pop) g = 0; While (not stop_condition) do For all cromozoms c from pop Mutation(c,param) => o1*, param* Evaluation(o1*) Add o1* into popAux pop ← RoundRobin(popAux) EndWhile </pre>

Recapitulare

- Reprezentare și fitness
 - Dependente de problemă

- Operatori de căutare
 - Selecția pentru reproducere și pentru supraviețuire
 - Dependentă de fitness
 - Independentă de reprezentare
 - Încrucișarea și mutația
 - Dependente de reprezentare
 - Independente de fitness
 - Probabilitatea de încrucișare
 - Acționează la nivel de cromozom
 - Probabilitatea de mutație
 - Acționează la nivel de genă

-
- Informațiile prezentate au fost colectate din diferite surse de pe internet, precum și din cursurile de inteligență artificială ținute în anii anteriori de către:
 - Conf. Dr. Mihai Oltean – www.cs.ubbcluj.ro/~moltean
 - Lect. Dr. Crina Groșan - www.cs.ubbcluj.ro/~cgrosan
 - Prof. Dr. Horia F. Pop - www.cs.ubbcluj.ro/~hfpop